
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ

УДК 373.3.016:51

DOI 10.31654/2663-4902-2025-PP-1-28-34

Білоусова Н. В.

кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
kposv1@gmail.com
orcid.org/0000-0003-4167-9649

Бобро А. А.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
artur062728@ukr.net
orcid.org/0000-0002-9405-8988

МАТЕМАТИЧНИЙ СТОРІТЕЛЛІНГ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті розглянуто історію виникнення та основні принципи сторітеллінгу, зокрема його інтеграцію в освітній процес на уроках математики, які охоплюють створення квестів, персоніфікацію чисел, міжпредметні історії та групові завдання. У статті наголошується на тому, що сторітеллінг, або мистецтво розповідання історій, є інноваційним педагогічним інструментом, який значно підвищує якість та ефективність навчання, особливо в початковій школі.

Стверджується, що його застосування сприяє активізації уваги, емоцій та зацікавленості учнів, дозволяючи їм легше засвоювати складний навчальний матеріал. Підкреслюється, що вдало побудована історія викликає емоційний відгук, стимулює до активного навчання та сприяє формуванню важливих компетентностей. Стаття акцентує увагу на типах сторітеллінгу: культурний, соціальний, міфи та легенди, Jump story, сімейний, дружній, особистий; ключових елементах сторітеллінгу: персонажах, сюжеті, темі та ідеї. Особливий акцент зроблено на алгоритмі створення історії, який включає етапи підготовки, пошуку героя та формування сюжету.

Надаються практичні поради щодо впровадження цієї методики у освітній процес, підкреслюючи важливість відповідності історій дидактичним цілям та інтересам учнів.

У статті описуються етапи створення історії для навчання за методом сторітеллінгу. На першому етапі підготовки вчитель визначає місце історії в уроці, готує матеріали та контент, щоб зацікавити учнів. Другий етап – це пошук ідеї та героя для історії, де учні самі можуть придумати персонажів, що пов'язані з навчальним завданням. На третьому етапі створюється сюжет, який включає експозицію, зав'язку, розвиток дії, кульмінацію та розв'язку. Усі етапи мають на меті заохотити учнів до активної участі та навчання через цікаві та логічно побудовані історії.

Окремо розглянуто переваги сторітеллінгу у навчанні математики: створення емоційного зв'язку із матеріалом, розвиток логіки та креативності, підвищення мотивації та залученості учнів до навчання.

Зроблено висновок про те, що сторітеллінг є ефективним засобом для творчого навчання, який робить уроки цікавими, інтерактивними та змістовними. Його використання сприяє формуванню у молодших школярів ключових навичок, необхідних для їхнього подальшого розвитку та успіху в навчанні.

Ключові слова: сторітеллінг, типи сторітеллінгу, алгоритм, математика, початкова школа.

Постановка проблеми. Сторітеллінг, або мистецтво розповідання історій, є потужним інструментом у навчанні, особливо в початковій школі. Цей метод дозволяє вчителям не лише передавати знання, але й зацікавлювати учнів, активізуючи їхню увагу та емоції. Використання сторітеллінгу в навчанні математики може значно полегшити засвоєння складних питань програми та зробити уроки більш інтерактивними і цікавими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стратегія сторітеллінг відома в педагогіці ще з 90-х років ХХ століття. Значущими працями в цій сфері є закордонні дослідження К. Egan "Teaching as storytelling" та М. Rossiter "Narrative and Stories in Adult Teaching and Learning" [3, с. 78].

Сторітеллінг в українському освітньому середовищі став популярним відносно недавно, і йому присвячено лише кілька публікацій. Якщо розглядати наявний досвід за напрямками, можна виділити такі основні блоки робіт: сторітеллінг у підготовці та розвитку педагогічних працівників (М. Братко, 2022; Н. Калюжка, Н. Самойленко, 2019); як окрему технологію (М. Мазурок, О. Саприкіна, 2022; О. Нагорна, 2020; З. Смірнова, 2022; В.М. Чайка, 2020). Ці та інші дослідники погоджуються з тим, що сторітеллінг має великий потенціал для оптимізації освітнього процесу, тому він повинен бути впроваджений у різних галузях, зокрема під час навчання в ЗЗСО.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на певну кількість праць даного напрямку дослідження, недостатньо дослідженими залишаються проблеми впровадження мистецтва розповіді історій в освітній процес початкової школи.

Формулювання мети статті. Дослідити шляхи впровадження сторітеллінгу на уроках математики в початковій школі і на основі цього запропонувати приклади його використання.

Виклад основного матеріалу дослідження. У перекладі з англійської «story» означає історія, а «telling» – розповідати. Розробником сторітеллінгу вважається американець Девід Армстронг, який використовував історії у своїй корпорації. Ця технологія спочатку була розроблена для менеджменту та маркетингу, але є корисною і в освітній сфері, оскільки правильно побудована розповідь викликає у дітей різноманітні емоції та переживання, допомагає зробити відповідні висновки та стимулює до необхідних дій.

У науковій літературі означену методику визначають як «спосіб впливу на людину через уміле розказування історій» [1, с. 189], «ефективний інструмент передачі знань, інформації та обміну досвідом» [7, с. 299–308, 305].

В. Сухомлинський надавав великого значення словесній творчості і вважав її потужним засобом розвитку розуму людини. Він був переконаний, що як тільки слово стане для дитини інструментом створення нової краси, вона підніметься на нову сходинку сприйняття світу та досягне якісно нового етапу у своєму духовному розвитку. Саме тому під час навчання молодших школярів великий педагог відводив значну роль створенню казок просто неба. Особливо педагог цінував роль створення казки у навчанні дітей з особливими освітніми потребами, наголошуючи, що якщо

вчителю вдавалося допомогти дитині, у якої були значні труднощі в розвитку мислення, створити казку, поєднуючи в її уяві кілька предметів з навколишнього світу, то це означало, що дитина почала мислити.

Сторітеллінг – це творчий спосіб розповіді. На відміну від фактичних розповідей (як переказ або опис з пам'яті), які базуються на сприйманні, пам'яті та відтворювальній уяві, творча розповідь залежить від роботи уяви. Вона включає нові образи, ситуації та дії, вигадані самостійно дитиною. Учні використовують свій досвід та знання, комбінуючи їх по-новому.

Щоб сторітеллінг став ефективним інструментом навчання, його потрібно правильно інтегрувати в освітній процес. Важливо обирати історії, що відповідають навчальним цілям та рівню підготовки учнів. Історії повинні бути цікавими, корисними і мати чіткий зв'язок з навчальним матеріалом.

Учителям слід використовувати різні методи сторітеллінгу, такі як розповіді від першої особи, застосування візуальних образів, інтерактивні елементи або залучення учнів до створення власних історій на основі вивченого матеріалу. Це робить процес навчання більш захопливим і дозволяє краще адаптувати його до потреб та інтересів учнів.

Сюжет історії залежить від її цільової аудиторії. В усіх видах історій є кілька основних елементів, які відрізняють їх від простого викладу фактів: наявність персонажа, інтриги та сюжету.

Основні складові історії: герой, сюжет, тема та ідея. Герой може бути людиною, предметом, явищем, вигаданою істотою, природою або символом. Сюжет включає експозицію, зав'язку, розвиток подій, кульмінацію та розв'язку.

У сучасній педагогічній літературі виділяють такі типи сторітеллінгу:

1. Культурний – передає цінності, моральні норми та вірування.
2. Соціальний – розповідає історії про людей, зокрема відомих особистостей, що можуть стати прикладом для дітей у формуванні власного життя.
3. Міфи та легенди – відображають культурні особливості та нагадують, чого варто уникати, щоб бути щасливим.
4. Jump story – містичні історії, з несподіваними кінцівками, що викликають страх і допомагають долати власні фобії.
5. Сімейний – родинні легенди, що зберігають історії родини та передаються з покоління в покоління, зазвичай з повчальним змістом.
6. Дружній – історії, які об'єднують друзів, нагадуючи про спільно пережитий досвід.
7. Особистий – історії про власний досвід і переживання, що допомагають зрозуміти себе та стимулюють особистісний розвиток.

На уроках з української мови учні знайомляться зі сторітеллінгом, його структурою та видами, а вже потім його можна використовувати на уроках з математики.

За яким же алгоритмом пишеться історія?

Етап 1. Підготовка. Щодня навколо нас відбувається безліч подій. У багатьох з них можна виявити історичний, математичний чи моральний зміст, що робить їх чудовим матеріалом для навчання. Тому одна з головних рис хорошого оповідача – це вміння помічати, фіксувати і перетворювати цікаві випадки чи ідеї на історії.

Якщо ви вже знаєте, про що хочете розповісти учням, можна одразу почати створювати історію. Але якщо ваша мета не лише розважити дітей, а й досягти дидактичного результату, важливо ретельно підготуватися:

- Визначте місце сторітеллінгу в межах уроку та узгодьте його з іншими завданнями.

- З'ясуйте, хто є автором і розробником історії. Це може бути вчитель, який використовує історію як опору для навчання, мотивації або прикладу, чи сам учень, як безпосередній розробник.

- Підготуйте дидактичні матеріали, які допоможуть розкрити тему та підготувати учнів до роботи з історією.

- Підберіть яскравий контент: малюнки, уривки з мультфільмів, експерименти, загадкові аудіозаписи чи коментарі з соцмереж, щоб створити інтригу та надихнути учнів.

- Використовуйте інтернет-ресурси, такі як онлайн-екскурсії чи віртуальні дошки, щоб занурити учнів у створення історії та працювати над нею в режимі онлайн.

Етап 2. Пошук ідеї та героя. Насамперед потрібно визначити основу, на якій буде побудована історія. Це може бути що завгодно, навіть процес додавання. Звісно, можна вибрати й інші ситуації, наприклад, подорож цифри 1 або літери А. Коли у вас є тема (яка обов'язково має бути пов'язана з навчальним завданням), запропонуйте учням вибрати головного героя.

Залежно від того, як добре учні уявлятимуть персонажа, буде розвиватися сюжет, тому цей етап слід опрацювати якнайретельніше. Якщо історія стосується літер або цифр, то героями можуть бути цифри, знаки, літери, відрізки, частини слова тощо.

Нехай учні подумают, якою була ця цифра або літера? Якого кольору вона? Де вона «народилася»? Які спогади має про книжку? Що бачила? Куди хоче потрапити? Які має особливі здібності? Нехай учні обговорять ці питання в групах.

Етап 3. Сюжет. Якщо учні добре попрацювали над темою та персонажем, ідей для сюжету буде вдосталь. Проте, щоб зробити роботу над історією більш структурованою і логічною, можна запропонувати шаблон, який допоможе впорядкувати етапи створення.

Основними елементами сюжету, які необхідні для створення якісного тексту вважаємо:

- Експозиція – зазвичай має спокійний емоційний фон. Тут треба описати, де і з ким відбувається подія, а також надати основну інформацію, яка допоможе краще зрозуміти розвиток сюжету.

- Зав'язка – на цьому етапі часто відбувається незвичайна чи важлива подія. Учні повинні пояснити, що змусило героя вирушити в подорож або почати боротьбу, у чому полягає конфлікт.

- Розвиток дії – це момент, коли події пришвидшуються, конфлікт наростає, а емоційний тон посилюється. Діти повинні описати, з якими труднощами стикається герой.

- Кульмінація – це момент найвищого емоційного напруження і протистояння.

- Розв'язка – вирішення конфлікту та поступове зниження емоційного напруження. На цьому етапі також може бути представлена мораль чи висновки з історії.

Для полегшення створення історії для учнів можна запропонувати чек-лист: «Як створити справжню історію для уроку?»

1. Визначте тему і мету уроку, і на основі цього оберіть відповідну історію, яка підходить до уроку.

2. Придумайте низку подій (сюжет), що відбудуться, і як вони допоможуть розкрити навчальний матеріал.

3. Оберіть героя для історії. Придумайте його ім'я, зовнішність, звички, риси характеру і подумайте, як він буде діяти в створених вами обставинах.

4. Створіть інтригу або пастку. Чим несподіванішим буде поворот подій, тим цікавіше.

5. Опишіть головного героя чи процеси, що відбуваються).

6. Напишіть перший варіант історії.

7. Прочитайте історію, внесіть остаточні корективи, виправте помилки, додайте малюнки чи фотографії, а потім запишіть оновлений варіант історії.

Ми можемо виділити такі переваги використання сторітелінгу в навчанні математики та української мови і читання:

- Сторітелінг допомагає створити емоційний зв'язок між учнями та навчальним матеріалом. Коли діти слухають історії, вони не лише засвоюють факти, але й переживають емоції, що сприяє кращому запам'ятовуванню інформації.

- Розповідаючи історії, учні можуть аналізувати ситуації, розвивати логічне мислення та вчитися приймати рішення на основі отриманої інформації.

- Сторітелінг заохочує дітей до участі в обговореннях і творчих завданнях, що підвищує їхню активність і зацікавленість.

Приклади використання сторітелінгу на уроках математики в початковій школі:

1. *Уведення нових тем через казку.*

Розповідь історії, в якій герої стикаються з математичними задачами, наприклад, пошук скарбів за допомогою геометричних підказок або розв'язання рівнянь для порятунку королівства.

2. *Персоніфікація чисел чи геометричних фігур.*

Уявлення чисел, фігур або математичних понять як персонажів, які взаємодіють між собою, наприклад, «Дружба прямого кута та відрізка» чи «Пригоди Чиселка в країні Додавання».

3. *Створення сюжетів для практичних завдань.*

Наприклад, «Допоможи рибалці порахувати улов», «Обчисли, скільки цеглин потрібно для будівництва замку» або «Знайди шлях у лабіринті за допомогою обчислення».

4. *Математичні квести та пригоди.*

Розробка історій, де кожна задача або приклад – це новий етап на шляху до досягнення мети, наприклад, «Подорож до математичного острова» або «Відновлення зниклих чисел».

5. *Історії з реального життя.*

Використання сюжетів, близьких до повсякденного життя дітей, таких як покупки в магазині, підрахунок яблук у саду чи вимірювання площі класу, але поданих у формі цікавої оповіді.

6. *Вирішення проблем через історії з мораллю.*

Розповідь, яка демонструє важливість точності обчислень або логіки, наприклад, як неправильний розрахунок міг привести до непорозуміння, а правильний – допоміг врятувати ситуацію.

7. *Візуалізація абстрактних понять через сюжети.*

Створення історій, що пояснюють, наприклад, поняття дробів через поділ піци між друзями або симетрії через відображення у дзеркалі.

8. *Створення інтерактивних завдань на основі історії.*

Наприклад, «Вирішуй задачі, щоб допомогти герою перейти через річку», де кожен розв'язок переносить героя до наступного кроку.

9. *Групове створення математичної історії.*

Залучення учнів до вигадування власної історії з математичним сюжетом, що допомагає закріпити вивчений матеріал у творчий спосіб.

10. *Пояснення історії математики через сюжет.*

Ознайомлення дітей із тим, як з'явилися певні математичні концепції, у формі розповіді, наприклад, «Як люди навчилися рахувати» чи «сторія вимірювання часу».

11. *Поєднання математики з іншими предметами через сюжет.*

Створення міждисциплінарних історій, де математика допомагає вивчати природу, мистецтво чи історію, наприклад, «Як архітектори використовують геометрію».

12. *Створення персонажів, які пояснюють складні поняття.*

Наприклад, мудрий професор Формуленко, який допомагає зрозуміти рівняння, або веселий трикутник Тріо, який розповідає про свої кути.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Отже, математичний сторітелінг є ефективним методом навчання в початковій школі. Він не лише робить процес навчання більш цікавим і зрозумілим для дітей, але й сприяє розвитку їхніх творчих здібностей та критичного мислення. Завдяки використанню історій вчителі можуть створити більш інтерактивне та емоційно насичене освітнє середовище, що позитивно вплине на засвоєння математичних концепцій учнями.

Перспективними розробками в даному напрямку вважаємо дослідження впливу сторітелінгу на розвиток мовленевих навичок дітей з особливими освітніми потребами.

Література

1. Гич Г. М. Сторітеллінг як інноваційна методика формування мовної компетентності учнів ЗНЗ. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Серія «Педагогічні науки»*. 2015. № 4 (51), С. 188–191.
2. Калюжка Н., Самойленко Н. Сторітеллінг як один із методів підготовки майбутніх учителів до роботи в умовах інклюзивного класу. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2019. 1 (26). С. 92–98. DOI: 10.32626/2309-9763.2019-26-1.92-98
3. Карнаухова А. Цифрова візуалізація сторітелінгу як метод формування комунікативної компетентності майбутніх вихователів. *Педагогічна освіта. Серія «Психологія. Педагогіка»*. 2021. № 35 (1). С. 78.
4. Ковальчук В. І., Щербак А. В. Впровадження інноваційних технологій навчання у процесі професійної підготовки студентів закладів вищої освіти. *Молодий вчений*. 2018. 3(55), С. 543–547.
5. Мазурок М., Саприкіна О. Сторітеллінг як ефективний інструмент формування комунікативної компетентності здобувачів освіти Нової української школи. *Молодь і ринок*. 2022. 1 (199), С. 160–165. DOI: 10.24919/2308-4634.2022.254106
6. Чайка В.М. Формування системи дидактико-технологічних знань і вмінь як основи практичної підготовки майбутнього педагога. *Професійна компетентність учителя Нової української школи: формування, розвиток та удосконалення: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка*. 2020. С. 128–131.
7. Silchuk O. The problem of moral values among theagrarian university students: a role of humanities. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. № 1 (95). С. 299–308.
8. Storytelling: алгоритм створення захопливих історій. URL: <https://naurok.com.ua/post/storytelling-algorithm-stvorenniya-zahoplivih-istoriy> (дата звернення: 15.12.24)

References

1. Hych, H.M. (2015). Storitellinh yak innovatsiyna metodyka formuvannya movnoyi kompetentnosti uchniv ZNZ [Storytelling as an innovative method of formation of language competence of students of primary schools]. *Naukovyy visnyk MNU imeni V. O. Sukhomlyns'koho – Scientific Bulletin of the V. O. Sukhomlynsky Moscow National University*. Nikolaev [in Ukrainian].
2. Kalyuzhka, N. & Samoilenko, N. (2019). Storitellinh yak odyn iz metodiv pidhotovky maybutnix uchyteliv do roboty v umovakh inklyuzyvnoho klasu [Storytelling as one of the methods of training future teachers to work in inclusive classrooms]. *Pedahohichna osvita: teoriya i praktyk – Teacher education: theory and practice*. Kamianets-Podilskyi [in Ukrainian].
3. Karnaukhova, A. (2021). Tsyfrova vizualizatsiya storitelinhu yak metod formuvannya komunikativnoyi kompetentnosti maybutnix vykhovateliv [Digital visualization of storytelling as a method of forming communicative competence of future educators]. *Pedahohichna osvita – Teacher education*. Kyiv [in Ukrainian].
4. Koval'chuk, V.I. & Shcherbak, A.V. (2018). Vprovadzhennya innovatsiynykh tekhnolohiy navchannya u protsesi profesiynoyi pidhotovky studentiv zakladiv vyshchoyi osvity [Implementation of innovative learning technologies in the process of professional training of students of higher education institutions]. *Molodyy vchenyy – Young scientist*. Odesa [in Ukrainian].
5. Mazurok, M. & Saprykina, O. (2022). Storitelinh yak efektyvnyy instrument formuvannya komunikativnoyi kompetentnosti zdobuvachiv osvity Novoyi ukrayins'koyi shkoly [Storytelling as an effective tool for forming the communicative competence of students of the New Ukrainian School]. *Molod' i rynek – Youth and the market*. Drohobych [in Ukrainian].
6. Chayka, V.M. (2020). Formuvannya systemy dydaktyko-tekhnolohichnykh znan' i vmin' yak osnovy praktychnoyi pidhotovky maybutn'oho pedahoha [Formation of a system of didactic-technological knowledge and skills as the basis of practical training of the future teacher]. *Profesiyna kompetentnist' uchytelya Novoyi ukrayins'koyi shkoly: formuvannya, rozvytok ta udoskonalennya – Professional competence of a teacher of the New Ukrainian School: formation, development and improvement*. Ternopil': TNPU im. V. Hnatyuka [in Ukrainian].
7. Sil'chuk, O. (2020). Problema moral'nykh tsinnostey student-stva ahranoho universytetu: rol' humanitariev [The problem of moral values among theagrarian university students: a role of humanities]. *Pedahohichni nauky: teoriya, istoriya, innovatsiyni tekhnolohiyi – Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*. Sumy [in English].

8. Storytelling: alhorytm stvorennya zakhoplyvykh istoriy [Storytelling: an algorithm for creating fascinating stories]. URL: <https://naurok.com.ua/post/storytelling-aloritm-stvorennya-zahoplivih-istoriy> (date of application: 15.12.24) [in Ukrainian].

Biloisova N.

Associate Professor, Department of Pedagogy,
Primary Education, Psychology, and Management
Nizhyn State University named after Mykola Hohol, Nizhyn, Ukraine
kposv1@gmail.com
orcid.org/0000-0003-4167-9649

Bobro A.

Associate Professor, Department of Pedagogy,
Primary Education, Psychology, and Management
Nizhyn State University named after Mykola Hohol, Nizhyn, Ukraine
artur062728@ukr.net
orcid.org/0000-0002-9405-8988

MATHEMATICAL STORYTELLING IN PRIMARY SCHOOL

The article explores the history and core principles of storytelling, particularly its integration into the educational process during mathematics lessons, including the creation of quests, the personification of numbers, interdisciplinary stories, and group tasks. It emphasizes that storytelling, as an art of narrative, is an innovative pedagogical tool that significantly enhances the quality and effectiveness of learning, especially in primary school. The article asserts that its use fosters the activation of imagination, emotions, and student engagement, making it easier for them to grasp complex educational content.

It highlights that a well-constructed story evokes an emotional response, stimulates active learning, and contributes to the development of important competencies. The article focuses on the types of storytelling: cultural, social, myths and legends, Jump story, family, friendship, and personal stories, as well as the key elements of storytelling: characters, plot, theme, and idea. Special attention is given to the process of creating a story, which includes stages such as preparation, finding the hero, and developing the plot. Practical advice is provided on implementing this method in the educational process, emphasizing the importance of aligning stories with didactic goals and student interests.

The article outlines the stages of story creation for teaching through storytelling. In the preparation stage, the teacher determines where the story fits into the lesson, prepares materials and content to engage students. The second stage involves finding the idea and the hero for the story, where students can invent characters related to the educational task. In the third stage, the plot is created, including the exposition, inciting incident, action development, climax, and resolution. These stages are designed to encourage students' active participation and learning through engaging and logically structured stories.

The article also examines the benefits of storytelling in teaching mathematics: creating an emotional connection with the material, developing logic and creativity, and enhancing motivation and student involvement in learning. The conclusion is made that storytelling is an effective tool for creative learning, making lessons interesting, interactive, and meaningful. Its use contributes to the development of key skills in young students, which are essential for their further growth and success in learning.

Key words: storytelling, types of storytelling, aglorhythm, mathematics, elementary school.